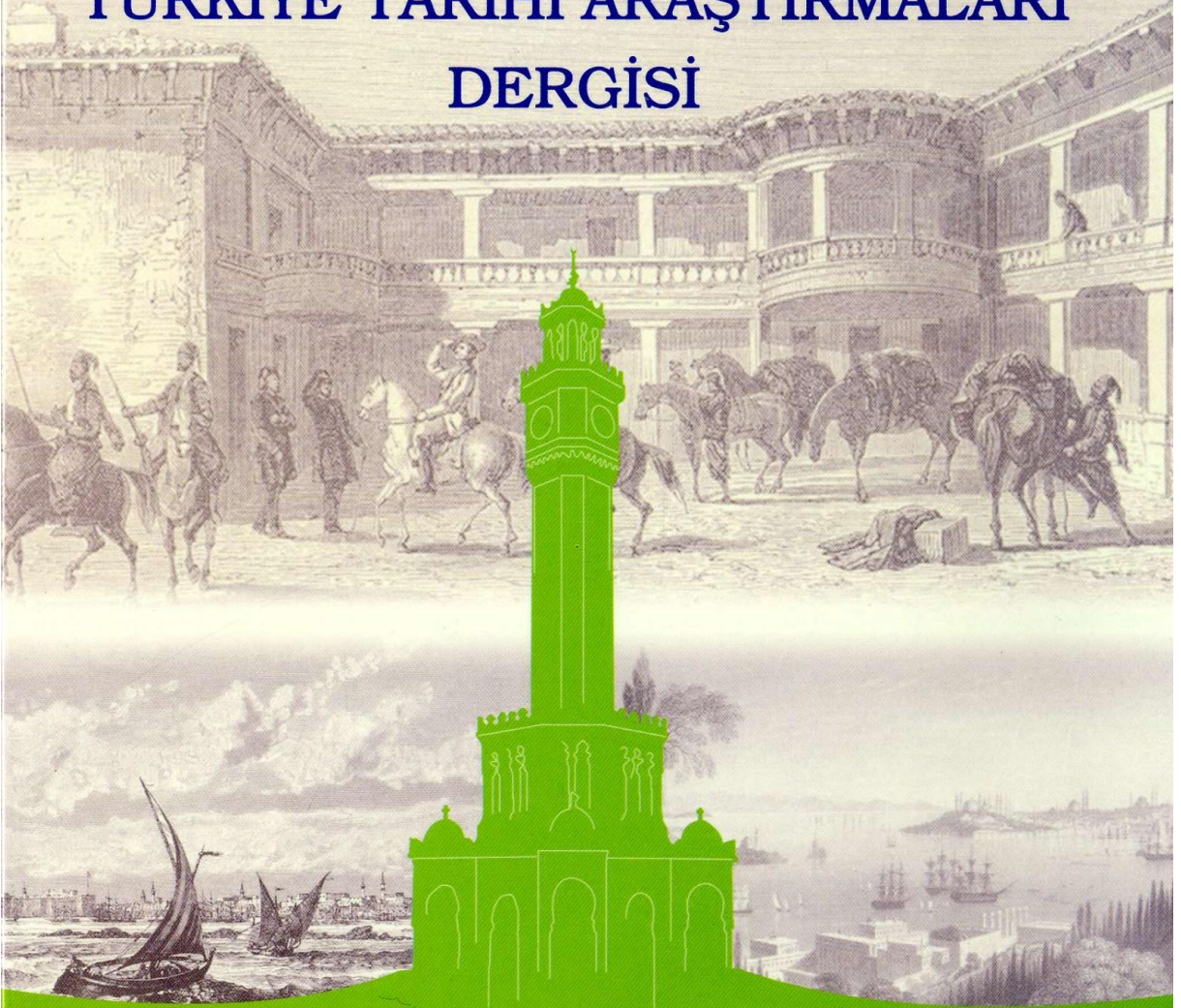




DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ENSTİTÜSÜ

ÇAĞDAŞ TÜRKİYE TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ



Yayın No: 09.8888.5600.000/BY.012.019.630

Cilt: XII
Sayı: 24
Yıl: 2012/Bahar
İZMİR, 2012



DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ ENSTİTÜSÜ

ÇAĞDAŞ TÜRKİYE TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Cilt: XII

Sayı: 24

Yıl: 2012/Bahar

İZMİR, 2012

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRKİYE TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Cilt: XII

Sayı: 24

Yıl: 2012/Bahar

Yayın No:

ISSN NO:

1. Baskı

Derginin Sahibi: D.E.Ü. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Adına
Prof. Dr. Kemal ARI

Sorumlu Müdür: Prof. Dr. Kemal ARI

Yönetim Yeri: Dokuz Eylül Üniversitesi
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü
Buca - İZMİR

Yayının Türü: Akademik Hakemli - Altı Ayda Bir Yayınlanır.

Yönetim ve Yazışma Adresi:

Dokuz Eylül Üniversitesi
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü
Tınaztepe Yerleşkesi, Buca - İzmir

Telefon: (0 232) 301 79 28 - 301 79 37

Faks: (0 232) 463 83 70

E-mail: ata.dergi@deu.edu.tr

<http://web.deu.edu.tr/ataturkilkeleri/tr/index.htm>

Kapak Tasarımı: Tarık Taşçı (tariktasci@gmail.com)

Sayfa Tasarımı: Ahmet Yılmaz (ahmet.deu@hotmail.com)

Basım Yeri ve Tarih: Dokuz Eylül Üniversitesi Matbaası

Dergideki yazıların bilimsel sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Tüm Hakları Saklıdır.

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRKİYE TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Sahibi

Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü
Prof. Dr. Kemal ARI

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Kemal ARI
Yrd. Doç. Dr. Kenan KIRKPINAR
Yrd. Doç. Dr. Ahmet MEHMETEFENDİOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Türkan BAŞYİĞİT

Sayı Editörü

Dr. Alev Gozcu

Dr. Hasan Taner Kerınoğlu

Dr. Fevzi Cakmak

Hakem Kurulu

Prof. Dr. Fatma ACUN Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Nükhet ADIYEKE Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Seçil AKGÜN Ortadoğu Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Kemal ARI Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Zeki ARIKAN Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet ARSLAN Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Ergün AYBARS Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Tülay Alim BARAN Yeditepe Üniversitesi
Prof. Dr. Bayram BAYRAKTAR Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Engin BERBER Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Esin DAYI Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Fevzi DEMİR Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Yavuz ERCAN Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. İhsan GÜNEŞ Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Ali SARIKOYUNLU Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Sabri SÜRGEVİL Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Mete TUNÇOKU Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Ünsal YAVUZ Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa YILMAZ Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Şerife YORULMAZ Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Saime YÜCEER Uludağ Üniversitesi
Doç. Dr. Yonca ANZERLİOĞLU Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Ayten SEZER ARIĞ Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ŞAHİN Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa DAŞ Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Yasemin DOĞANER Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Kutun KAHRAMANTÜRK Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Muzaffer TEPEKAYA Celal Bayar Üniversitesi
Doç. Dr. Sadiye TUTSAK Uşak Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet BAŞARAN Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Türkan BAŞYİĞİT Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nejdet BİLGİ Celal Bayar Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Bülent ÇELİK Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Esra ÇOKER Dokuz Eylül Üniversitesi

Hakem Kurulu

Yrd. Doç. Dr. Tanju DEMİR Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Emin ELMACI Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Salhadin GÖK Adıyaman Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Günver GÜNEŞ Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Umut KARABULUT Pamukkale Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Murat KORALTÜRK Marmara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kenan KIRKPINAR Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Leyla KIRKPINAR Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ahmet MEHMETEFENDİOĞLU Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nuray ÖNDER Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Melih TINAL Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Türkmen TÖRELİ Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Necdet AYSAL Ankara Üniversitesi
Dr. Fevzi ÇAKMAK Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Sadık ERDAŞ Hacettepe Üniversitesi
Dr. Alev GÖZCÜ Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Hasan Taner KERİMOĞLU Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Mustafa ÖZDEMİR Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Tuncay Ercan SEPETÇİOĞLU Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Süleyman TÜZÜN Hacettepe Üniversitesi
Dr. Mithat Kadri VURAL Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Gürhan YELLİCE Dokuz Eylül Üniversitesi

Dergi Sekreteryası

Okt. Ahmet YILMAZ Araş. Gör. Mustafa KIRIŞMAN
Araş. Gör. Ferah AYYILMAZ

ÇAĞDAŞ TÜRKİYE TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

JOURNAL OF MODERN TURKISH HISTORY STUDIES

Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi altı ayda bir yayınlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Son Dönem Osmanlı Tarihi, Genel Türk Tarihi ve Cumhuriyet Dönemi Türkiye Tarihi, Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi'nin araştırma konularını oluşturmaktadır. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi'nde makaleler, Türkçe, İngilizce, Fransızca ve Almanca dillerinde yayınlanmaktadır. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanan tüm yazıların, bilimsel ve hukuki açıdan bütün sorumluluğu yazarlarına, yayın hakları Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi'ne aittir.

Journal of Modern Turkish History Studies is a internationally peer-reviewed published twice a year journal. Last Period of Ottoman History, General Turkish History and History of Turkey in Republican Era compose research topics of Journal of Modern Turkish History Studies. Articles in Journal of Modern Turkish History Studies are published in Turkish, English French and German languages. Scientific and legal responsibilities of all articles that are published in Journal of Modern Turkish History Studies belong to authors, copyrights belongs to Journal of Modern Turkish History Studies.

Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergimiz Tübitak-Ulakbim, EBSCO, Index Copernicus International ve ASOS tarafından taranmaktadır. Dergimize makale göndermek isteyen araştırmacıların, dergi yazım kurallarımız dikkate alarak kaleme aldıkları çalışmalarını Word formatında, ctad.deu@gmail.com adresine göndermeleri gerekmektedir.



İÇİNDEKİLER

		<u>SAYFA</u>
Editörden		1
<u>MAKALELER</u>		
Salih ÖZBARAN	CUMHURİYET'İN TURGUTLU (KASABA) COŞKUSU	3
Gürhan YELLİCE	1878'DEN 1931'E KIBRIS'TA ENOSİS TALEPLERİ VE İNGİLTERE'NİN YAKLAŞIMI	13
Özlem YILDIZ	20. YÜZYIL BAŞLARINDA SELANİK LİMANINDA DENİZ TİCARETİ	27
Necat ÇETİN	TIRYANDA NAHİYESİ ÇENGELE KARYESİNDE (TORBALI - ORMANKÖY) 1321 (MİLADİ 1905) YILI OSMANLI NÜFUS SAYIMI	47
Mahir KÜÇÜKVATAN	TEHCİR KARARI ÜZERİNE AMERİKA KAMUOYUNDA ERMENİ PROPAGANDASI	87
Nurettin GÜLMEZ	YENİ GÜN'DE İTALYA-YUNANİSTAN GERGİNLİĞİ	109
Turgay Bülent GÖKTÜRK	AMERİKAN BASININDA İZMİR YANGINI VE YANGIN SONRASI DURUM (EYLÜL-ARALIK 1922)	123
Necdet AYSA Hasan DİNÇER	ULUSAL BAĞIMSIZLIK SAVAŞI'NIN ÖRGÜTLENME AŞAMASINDA MELEK REŞİT HANIM VE FAALİYETLERİ	149

ULUSAL BAĞIMSIZLIK SAVAŞI'NIN ÖRGÜTLENME AŞAMASINDA MELEK REŞİT HANIM VE FAALİYETLERİ

Necdet AYSAL*

Hasan DİNÇER**

Özet

Ulusların tarihinde dönüm noktası niteliği taşıyan dönemlerin, önemli olayları tarih aynasına yansıttıranın yanında, o ulusu oluşturan fertlerin faaliyetlerinden mürekkep zengin bir tabloyu da gözler önüne serdiği kabul edilir.

Birinci Dünya Savaşı sonunda 30 Ekim 1918'de Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanmış ve Türk toprakları işgal edilmişti. Türk tarihi açısından bir ölüm-kalım mücadelesinin cereyan ettiği bu dönem zengin bir olaylar, olgular, kişiler galerisidir. Bu galeride Saltanat-Hilafet savunucusunu, İngiliz işbirlikçisini, ABD mandası taraftarını, bölgesel kurtuluşu amaçlayan örgütleri, tam bağımsız ve yeni bir devlet uğrunda mücadele edenleri görmek mümkündür. Ulusal Bağımsızlık Savaşı dönemi ile ilgili olarak varılacak birçok hükümden biri kuşkusuz, yönelişi her ne olursa olsun her siyasal örgütlenme ve mücadele biçiminde erkeklerin daha etkin olarak rol aldıklarıdır. Ancak, Bağımsızlık Mücadelesi'nin bir halk hareketi olarak başladığı ve başarıya ulaştığı tezi kabul ediliyor ise, bu süreçte kadınların oynadığı rolü de belirginleştirmek bir gerekliliktir.

Bu çalışmanın konusu olan Melek Reşit Hanım da Ulusal Bağımsızlık Savaşı'nın örgütlenme evresi olarak kabul edilen 1919 yılı içinde, kuruluşuna ön ayak olduğu Sivas Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti aracılığıyla ülkenin kurtuluşuna dolaylı ama kesin bir katkı sunmuş kadınlardandır. Bu çalışma kapsamında, ülkenin kurtarılmasındaki katkılar çerçevesinde Cemiyet'in kuruluşu, amaçları, faaliyetleri ele alınacak ve bu faaliyetlerde Melek Reşit Hanım'ın merkezi bir rolü olduğu fikrinden hareketle O'nun, düşünce ve duygu dünyası aydınlatılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sivas Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti, Melek Reşit Hanım, Ulusal Bağımsızlık Savaşı, Mustafa Kemal Paşa.

* Öğr. Gör. Dr., Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, (aysal@ankara.edu.tr).

** Öğr. Gör., Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, (dincerdebrelil@yahoo.com).